

LIETUVA VOKIEČIŲ OKUPACIJOS METAIS (1941-1944)

Eglė Mažeikaitė IVd

Turinys:

1. Vokiečių okupacinis režimas:
 - a) valdymo modelis;
 - b) reikšmingi pokyčiai;
2. Masinis teroras;
3. Pasipriešinimas vokiečių okupacijai;

Vokiečių okupacinis režimas:

- Vokiečiai nepripažino jokio lietuvių politinio savarankiškumo; jie paleido Laikinąją Vyriausybę, uždraudė LAF'ą ir net provokiškas Lietuvių nacionalistų partijos veiklą.
- Lietuva buvo įtraukta į Ostlando reicho komisariatą (taip pat į jo sudėtį įėjo Latvija, Estija ir dalis Gudijos).
 - Lt tapo generaline sritimi, kuri buvo padalyta į 6 apygardas;
 - Sritį valdė generalinis komisaras A. Fon Rentelnas, prie jo veikė Tarėjų instituciją, kurią sudarė lietuviai (ši administravo įvairias visuomeninio gyvenimo sritis – vidaus reikalus, švietimą, finansus, žemės ūkį ir t.t.);

- Vietinēs provincijās pareigūnai buvo lietuviai;
- Greta civilinēs administrācijas veikē vokiečių saugumo tarnyba (SD), gestapas ir kt.



Theodor Adrian von Renteln



REICHSKOMMISSARIAT OSTLAND



Reikšmingi pokyčiai:

- Pradėta kolonizacija: iškėlus iš ūkių šeiminkus buvo įkurdinta apie 6 tūkst. Vokiečių kolonistų šeimų.
- Įvesta spaudos kontrolė (ypač skatinta garsinti sovietinių okupantų padarytus nusikaltimus).
- Paskelbtas privalomas reichsmarkės kursas.
- Lietuva pravalėjo aprūpinti Reichą darbo jėga.
- Pigiai supirkinėti pramonės gaminiai ir žemės ūkio produktai.
- Pertvarkyta švietimo sistema.

Lietuvių tauta - “lašas vandens ant įkaitusio ankmens”;



Masinis teroras:

- Steigiamos Pravieniškių, Dimitravo, Pabradės priverčiamojo darbo stovyklos;
- Vokietijoje formuojami specialūs junginiai žmonėms okupuotuose kraštuose naikinti;
- 1942 m. Dėl sovietinių partizanų veiklos vokiečiai sunaikina ištisus kaimus;
- Per trejus metus į Vokietiją išvežama apie 75 tūkst. Lietuvos gyventojų;



Pasipriešinimas vokiečių okupacijai:

- 1944 m. Vasario 13d. P. Plechavičius organizavo Lietuvos vietinę rinktinę;
- Kūrėsi pagrindinės rezistencinės organizacijos:
 - LF (Lietuvių frontas) – 1941 m. Susiformavusi rezistencinė organizacija, vokiečiams uždariusi LAF'ą. Nuo 1943m. Leido laikraštį „Į laisvę“



- LLKS (Lietuvos laisvės kovos sąjūdis) – rezistencinė organizacija, įsteigta 1940 m. Steigėjai – tautiškai liberalių pažiūrų jauni inteligentai. Leido nelegalią spaudą, įrengė radiją, užmezgė ryšius su LAF‘u;
- LVS (Lietuvos vienybės sąjūdis) – nelegali studentų organizacija;
- LLA (Lietuvos laisvės armija) – slapta karinio pobūdžio rezistencinė organizacija (1942 m.). Vadovavo buvę Lietuvos kariuomenės karininkai, veikė visame krašte, turėjo kelis tūkstančius vyrų.



- 1943 m. Įkurtas Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK). Pirmininkas – S. Kairys;



S. Kairys

V. Tarybos narys, Tiekimo Ministeris (IV Kab.) ir Steig. Seimo narys, Soc. Dem. lyderis, įžymus kalbėtojas ir publicistas.

Member of the Lith. Taryba Const. Assembly, Minister of Provisions (IV. cab.).

- nuo 1941 m. Veikė sovietinių partizanų būriai;
- Nuo 1942 m. Veikė Armija Krajova;
- Vyko pasyvus pasipriešinimas – kariumenės boikotavimas, slapstymasis, prievolių nevykdymas, sabotazas, mėginimas išsaugoti kultūros ir švietimo įstaigas, žydų slėpimas, tautos išdavikų demaskavimas.

Šaltiniai:

- <http://leftas.info/sukruvinta-lietuva-nacionalistinis-teroras-ir-jo-priezastys-5/>
- http://lt.wikipedia.org/wiki/Naci%C5%B3_okupacija_Lietuvoje
- http://lt.wikipedia.org/wiki/Vaizdas:%C4%AE_Laisv%C4%99_pirmas_numeris_1941.jpg
- <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2010-04-12-laisves-kyzkeles-lietuviu-policijos-batalionai-antrojo-pasaulinio-karo-metais/43150>
- N. Letukienė, J. Gineika „Istorija. Politologija“
- A. Petrauskaitė „Istorija. Trumpas istorijos kursas“